

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 9. 11. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu č.: AO-RPMS/2022/00122 zo dňa 30. 9. 2022

Predmet podnetu: príspevok/komentár na platforme Facebook

Dátum poskytnutia obsahu: 30. 9. 2022

Subjekt: Facebook

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 151 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu evidovaný pod č. AO-RPMS/2022/00122 a uznala predmetný podnet podľa ustanovenia § 152 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu výsledok preverenia podnetu.

T: 21. 11. 2022

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 19. 11. 2022

Podnet na preverenie č.: AO-RPMS/2022/00122 zo dňa 30. 9. 2022
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: príspevok/komentár na platforme Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 30. 9. 2022

Subjekt: Facebook

Dátum: 12.10. 2022

OBSAH PODNETU:

Odôvodnenie podnetu: „*Rasistický komentár pod facebookovým príspevkom generálneho kolaboranta Žilinku, russácky agent sa zastáva týraných zvieratiek, všetka česť, keď prescrollujete komentáre, tak duchaplná pani Sisa Stanislav tam píše: “Zakázať zvieratá v osadách. Je ich tam dosť aj bez psíkov...” evidentne rasistický a dehumanizujúci koment, ktorý russistickému kolaborantovi na jeho vlastnej stránke a potažmo ani facebooku vôbec nevadí.*“

Popis nahlásenia obsahu platforme: „*Nahlásila som tento hatespeach cez tie úžasné facebookové formuláre ako nenávisťný prejav voči rase, etniku a národnosti, facebook sa na to bez prepáčenia vysral ako vždy. Všetci vieme, čo tým tá teta myslela a že je to evidentne rasistické a dehumanizujúce, ale facebooku ide len o prachy.*“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 110 ods. 3. písm. q): *Do pôsobnosti regulátora ďalej patrí spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb,*

§ 151 ods. 2.: *Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý*

- a) napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,*
- b) podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,*
- c) schvaľuje konanie, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo*
- d) napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.*

§ 151 ods. 3.: *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

§ 152 ods. 6.: *Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.*

Zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon

§ 423 ods. 1.: *Hanobenie národa, rasy a presvedčenia. Kto verejne hanobí*

- a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu, alebo*
- b) skupinu osôb alebo jednotlivca pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania,*

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*
Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre

ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Pri posudzovaní možného výskytu nelegálneho obsahu vychádza Rada z citovaných ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, pričom definícia pojmu „nelegálny obsah“ je odvodená z následne citovaných ustanovení zákona č. 300/2005 Z. z. (trestný zákon), ktoré vymedzujú „nelegálny obsah“ ako napĺňanie podstaty uvedených trestných činov. Z uvedeného vyplýva, že Rada pre mediálne služby je oprávnená konať vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu podľa § 152 zákona o mediálnych službách, v jej kompetenciách však nie je posudzovať kontroverzné, šokujúce či hanlivé tvrdenia a obsahy alebo posudzovať pravdivosť či opodstatnenosť existencie takzvaných „konšpirácií“ či „konšpiračných teórií“, t. j. tvrdení/teórií, ktoré nie sú podložené vedeckými dôkazmi či inými faktami. Zároveň však podľa ods. 3 písm. q) § 110 zákona o mediálnych službách patrí do pôsobnosti regulátora spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb (tzv. komunitné štandardy alebo iný súbor zásad pre používateľov). Poskytovateľ obsahovej služby je pritom podľa § 152 ods. 8 zákona o mediálnych službách povinný poskytovať regulátorovi túto súčinnosť a na tento účel mu na vyžiadanie poskytovať informácie aj umožniť zriadenie prístupu k svojej službe tak, aby bol výkon týchto činností čo najefektívnejší.

Podávateľ namieta komentár pod príspevkom/statusom na platforme Facebook (https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02UhB944uMc7LfntkMPiqUHCj5uL3YHj1wvCiFMXNBUGbLP4S5wzoZKcXAdMUrZvl&id=104581384898700), ktorý údajne obsahuje rasistické a dehumanizujúce vyjadrenie. Podávateľ v podnete neuviedol priamy link na predmetný komentár, no Kancelárii sa ho na základe identifikátorov, ktoré boli obsiahnuté v podaní, podarilo dohľadať (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0QyNwqm1FwPNUjq6BGvMYzB7xd6xdJbdMA6AJZzJqPZF2vV8eaVRyZ41WHbjshB74l&id=104581384898700&comment_id=436560535032942). Podávateľ zároveň uviedol, že realizoval nahlásenie obsahu komentára danej platforme, no z informácie nie je zrejmé, či platforma predmetný komentár neodstránila, alebo podávateľa neinformovala o výsledku nahlásenia daného komentára.

Kancelária sa daným podnetom zaoberala na základe ustanovenia **§ 151 ods. 3.:** *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

Predmetný obsah Kancelária preto posudzovala na základe **§ 151 ods. 2 písm. d)** *Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Pri posudzovaní predmetného obsahu platformy z hľadiska možného výskytu nelegálneho obsahu (údajné popieranie zločinov politických režimov a režimov proti ľudskosti) v zmysle §

151 ods. 2 písm. d) Zákona o mediálnych službách Kancelária vychádza ďalej z ustanovení **Zákona č. 300/2005 Z. z.:**

§ 423 ods. 1.: *Hanobenie národa, rasy a presvedčenia. Kto verejne hanobí*

a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu, alebo

b) skupinu osôb alebo jednotlivca pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania,

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Podávateľ v predmetnom podnete uviedol link na príspevok uverejnený na stránke „Maroš Žilinka – generálny prokurátor SR“ na platforme Facebook, ktorý obsahuje fotografiu generálneho prokurátora SR Maroša Žilinku so psom a textom: „*Podporujem legislatívne aktivity smerujúce k posilneniu ochrany spoločenských zvierat a Generálna prokuratúra SR je pripravená poskytnúť odborné kapacity na prípravu efektívnej právnej úpravy.*“. Namietaný komentár (text iného užívateľa platformy Facebook) reagujúci na uvedený uverejnený príspevok explicitne hovorí: „*Zakázať zvieratá v osadách. Je ich tam dosť aj bez psíkov...*“ Podávateľ sa domnieva, že predmetné vyjadrenie má dehumanizujúci a rasistický charakter, pretože môže implikovať podnecovanie k národnostnej, rasovej alebo etnickej nenávisti.

Príspevok na stránke platformy Facebook „Maroš Žilinka – generálny prokurátor SR“ informuje o podpore pre legislatívne zmeny a úpravy, ktoré by mali smerovať k posilneniu ochrany spoločenských zvierat. Predmetný komentár, ktorý reaguje na vyššie uvedený príspevok, posúva kontextuálne tému diskusie k situácii v osadách. Kancelária vychádza z predpokladu, že za daných okolností je používateľom platformy zrejmé, že predmetom sú tzv. rómske osady a taktiež požívatelia platformy majú povedomie o mediálne známých prípadoch týrania zvierat v rómskych osadách a taktiež majú aj povedomie o nedôstojných subštandardných životných pomeroch a podmienkach v rómskych osadách. S ohľadom na tento kontextový posun sa domnievame, že je vysoko pravdepodobné, že **autor komentára mohol predmetným tvrdením zamýšľať dehumanizáciu obyvateľov osád** tým, že uviedol, že „zvierat“ je v osadách dosť aj bez psíkov, čím obyvateľov osád pripodobnil k zvieratám. Zároveň **autor mohol predmetným komentárom chcieť poukázať aj na to, že v osadách okrem psov žije aj veľké množstvo iných druhov zvierat** a preto vo svojom komentári požaduje zákaz chovu psovitéch zvierat v rómskych osadách. Kancelária sa však domnieva, že práve s **ohľadom na komentárom navodený kontext rómskych osád a s ohľadom na tému pôvodného príspevku** (ktorý sa rómskych osád vôbec netýkal, **je takáto interpretácia daného výroku značne nepravdepodobná.**

Na základe vyššie uvedených skutočností, t. j. **téma hlavného príspevku** (zákonná úprava za účelom zamedzenia krutého zaobchádzania s domácimi zvieratami) **a ideový a kontextuálny posun, ktorý je docielený komentárom** (navodená tematika rómskych osád v rámci predmetného namietaného výroku „*Zakázať zvieratá v osadách. Je ich tam dosť aj bez psíkov...*“), sa Kancelária domnieva, že **za daných okolností takýto komentár svojou podstatou i obsahom intencionalne dosahuje dehumanizáciu obyvateľov osád tým, že konštatuje, že „zvierat“ je v osadách dosť aj bez psíkov.**

Zároveň sa však Kancelária domnieva, že predmetný komentár intenzitou tvrdenia nedosahuje takú mieru, aby bolo možné ho označiť ako podnecovanie k národnostnej, rasovej alebo etnickej nenávisti podľa ustanovení § 423 ods. 1 a § 424 ods. 1 Zákona č. 300/2005 Z. z..

Na základe výsledkov analýzy Kancelária dospela k názoru, že predmetný komentár po formálnej a obsahovej stránke neobsahuje také informácie, ktoré by boli v rozpore s niektorým z príslušných ustanovení § 423 ods. 1. a § 424 ods. 1. Zákona č. 300/2005 Z. z., na základe čoho ďalej konštatujeme, že predmetný príspevok/komentár uverejnený pod príspevkom na stránke „Maroš Žilinka – generálny prokurátor SR“ na platforme Facebook **nesplňa kvalifikačné kritériá pre nelegálny obsah** podľa ustanovenia § 151 ods. 2 písm. d). **Kancelária preto podnet považuje za neopodstatnený v zmysle ustanovenia § 152 ods. 6.:** „Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.“

Ako však vyplýva z vyššie uvedeného, Kancelária sa domnieva, že predmetný komentár obsahuje s vysokou pravdepodobnosťou prvky dehumanizácie. Kancelárie preto v rámci svojich aktivít a v súlade s ustanovením § 110 ods. 3. písm. q): *Do pôsobnosti regulátora ďalej patrí spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb*, upozornila prostredníctvom eskalačného kanála platformu Facebook na okolnosti a situačný kontext existencie takéhoto videa s podozrením, že dané video môže porušovať Normy komunity Facebook a to konkrétne *Nenávistné prejavy - dehumanizujúcich prejavov alebo zobrazenia vo forme prirovnania, zovšeobecňovania alebo nekompetentných vyhlásení o správaní (v písomnej alebo vizuálnej forme) a dehumanizujúcich prirovnaní, zovšeobecňovania alebo vyhlásení o správaní (v písomnej alebo vizuálnej forme)*, nakoľko komentár opisuje obyvateľov rómskych osád ako zvieratá.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že predmetný príspevok publikovaný na platforme Facebook **nenapĺňa definičné znaky podľa ustanovení § 151 ods. 2. Zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie preto navrhujeme na základe § 152 ods. 6. Zákona č. 264/2022 Z. z. **o mediálnych službách** posúdiť ako **neopodstatnený.**

Popis posudzovaného obsahu k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. AO-RPMS/2022/00078)

Subjekt: Facebook

Dátum poskytnutia obsahu: 30. 9. 2022

http adresa:

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02Uhb944uMc7LfntkMPiqUHcTPj5uL3YHj1wvCiFMXNBUGbLP4S5wzoZKcXAdMUrZvl&id=104581384898700

Predmetný príspevok je fotografia generálneho prokurátora SR Maroša Žilinku so psom a s textom: „*Podporujem legislatívne aktivity smerujúce k posilneniu ochrany spoločenských zvierat a Generálna prokuratúra SR je pripravená poskytnúť odborné kapacity na prípravu efektívnej právnej úpravy.*“

Podávateľom namietaný komentár reaguje na obsah daného príspevku: „*Zakázať zvieratá v osadách. Je ich tam dosť aj bez psíkov...*“